

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
Одеський регіональний інститут державного управління

МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ДО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МЕНЕДЖМЕНТ»,
СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ «УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ В ТУРИЗМІ»

Одеса – 2017

Затверджено на засіданні Науково-методичної ради Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України (*протокол № 1 від 20 вересня 2017 р.*)

Матеріали для підготовки здобувачів вищої освіти до державного екзамену зі спеціальності 073 «Менеджмент», спеціалізації «Управління проектами в туризмі». – Одеса: ОРІДУ НАДУ при Президентіві України, 2017. – 36 с.

© Одеський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентіві України, 2017.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Перелік питань до нормативних навчальних дисциплін, що вносяться на державну атестацію.....	7
Менеджмент проектів.....	7
Менеджмент організацій.....	13
Перелік питань до вибіркових навчальних дисциплін, що вносяться на державну атестацію.....	21
Інвестиційний аналіз і бізнес-планування.....	21
Проектування туристичного бізнесу.....	28
Управління туристичними дестинаціями.....	32

ПЕРЕДМОВА

Державний екзамен є формою державної атестації, що проводиться для встановлення у випускника магістерської програми певних умінь і знань за спеціальністю «Менеджмент», практичних навичок і компетентностей за спеціалізацією «Управління проектами в туризмі», достатніх для ефективного виконання завдань практичного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Загальні правила проведення державного екзамену

1. Для проведення державної атестації у формах державного екзамену та публічного захисту магістерських робіт створюється державна екзаменаційна комісія (ДЕК). Персональний склад ДЕК затверджується наказом директора інституту. Головою ДЕК призначається найбільш висококваліфікований фахівець за напрямом професійної діяльності «Менеджмент», який не працює в інституті. До складу ДЕК входять професори та доценти випускової кафедри. За необхідності до складу комісії можуть бути залучені інші кваліфіковані фахівці відповідного профілю.

2. Оцінка знань здобувачів вищої освіти здійснюється за шкалою ECTS:

Академічна	Відмінно	Дуже добре	Добре	Задовільно	Достатньо	Незадовільно	
	91-100	81-90	71-80	61-70	51-60	31-50	0-30
Оцінка	A	B	C	Д	E	FX	F
Національна	Відмінно	Добре		Задовільно		Незадовільно	

3. Державний екзамен проводиться у письмовій формі. Кожен здобувач вищої освіти отримує екзаменаційний білет з варіантом тестових теоретичних завдань і практичним завданням. Екзаменаційний білет складається з:

- теоретичного завдання – 20 комплексних тестових питань за програмами 5 навчальних дисциплін із нормативної та вибіркової частин освітньо-професійної програми (ОПП) рівня «магістр» галузі знань 073 Менеджмент;

- практичного завдання – розрахункова задача з програми вибіркової дисципліни.

4. Оцінювання результатів державного екзамену проводиться за 100-бальною шкалою. Кожне завдання екзаменаційного білету оцінюється окремо. Теоретичне завдання у формі комплексного тесту з 20 питань оцінюється по 5 балів за кожну правильну відповідь. Практичне завдання на вміння вільно виконувати інвестиційні розрахунки за умовами задачі оцінюється за шкалою

ECTS. Загальна оцінка за державний екзамен підраховується як середньоарифметичне значення оцінок, отриманих з двох завдань білету.

5. Результати екзамену оформляються протоколами і підписуються головою і членами ДЕК.

**Перелік навчальних дисциплін, матеріали яких містяться в
екзаменаційних білетах**

Програму державного екзамену складають питання з *2 нормативних навчальних дисциплін*:

- Менеджмент проектів
- Менеджмент організацій

та *3 вибіркових навчальних дисциплін*:

- Інвестиційний аналіз і бізнес-планування
- Проектування туристичного бізнесу
- Управління туристичними дестинаціями

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО НОРМАТИВНИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ДЕРЖАВНУ АТЕСТАЦІЮ

МЕНЕДЖМЕНТ ПРОЕКТІВ

1. Сутність поняття «проект». Основні характеристики проекту. Класифікація проектів.
2. Оточення проекту. Цінність проекту. Обмеження проекту.
3. Поняття «продукт» і «проект»: визначення і відмінності.
4. Процесна концепція управління проектом. Проектний та операційний процеси.
5. Планування управління змістом проекту. Основні групи процесів та їх характеристика.
6. Цілі і завдання проекту: визначення і відмінності. Дерево цілей проекту та основні правила його побудови. SMART-концепція.
7. Планування управління заінтересованими сторонами проекту. Етапи аналізу зацікавлених сторін.
8. Структурно-логічна матриця проекту.
9. Основні документи проекту.
10. Життєвий цикл проекту. Фази життєвого циклу проекту. Основні складові кожної фази.
11. WBS-структура проекту. Основні етапи розробки.
12. OBS-структура проекту. Відмінності від організаційної структури підприємства. Матриця відповідальності.
13. Ресурси проекту. Структуризація ресурсів проекту.
14. План проекту. Обов'язкові елементи плану проекту. Основна мета та рівні планування проекту.
15. Контроль проекту. Основні етапи контролю. Принципи побудови ефективної системи контролю.

Література

1. Бушуев С.Д. Компетентный взгляд на управление проектами (National Competence Baseline NCB UA Version 3.1) / С.Д. Бушуев, Н.С. Бушуева. – К. : ІРІДУМ, 2010. – 208 с.
2. Инновационные механизмы управления программами развития / Азаров Н.Я., Ярошенко Ф.А., Бушуев С.Д. – «Саммит-Книга», 2011. – 528 с.
3. Руководство к Своду знаний по управлению проектами (Руководство РМВОК®) — Project Management Institute. Пятое издание. – 2013. – 614 с.
4. Технологія управління соціальними проектами : [монографія] / Т.М. Безверхнюк, А.О. Левицький, К.В. Пеклун, І.В. Руда, І.А. Сенча, Т.В. Сивак. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2014. – 351 с.
5. Управление проектами: учеб. пособие для студентов, обучающихся по специальности «Менеджмент организаций» / И.И. Мазур. – М. Изд-во «Омега-Л», 2014. – 960 с.
6. Управление проектами: фундаментальный курс: [учебник] / А. В. Алешин, В. М. Аньшин, К. А. Багратиони и др.; под ред. В. М. Аньшина, О. Н.

Ильиной ; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». – М. : Изд. дом Высшей школы экономики, 2013. – 620 с.

7. Чемерис А. Розроблення та управління проектами у публічній сфері: європейський вимір для України. Практичний посібник / [Чемерис А.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 80 с.

Тестові питання

1. *Проект – це:*
 - а) план довгострокових фінансових вкладень;
 - б) програма дій з використання фінансових ресурсів;
 - в) завдання з певними вихідними даними й плановими результатами (цілями), що зумовлюють спосіб його розв'язання;
 - г) задум (завдання, проблема) та необхідні засоби його реалізації з метою досягнення бажаного економічного, технічного, технологічного чи організаційного результату.
2. *До головних ознак проекту не належить:*
 - а) рутинність операційного періоду;
 - б) обмеженість ресурсів;
 - в) складність;
 - г) неповторність.
3. *Визначення мети проекту не передбачає:*
 - а) визначення результатів діяльності на певний термін;
 - б) кількісної оцінки проекту;
 - в) доведення, що результати мають бути досягнуті;
 - г) визначення умов, за яких результати проекту можуть бути досягнуті.
4. *Управління проектом – це:*
 - а) мистецтво координувати людські й матеріальні ресурси протягом життєвого циклу проекту;
 - б) сукупність заходів, спрямованих на реалізацію проекту з метою отримання прибутку;
 - в) процес управління командою, ресурсами проекту за допомогою спеціальних методів та прийомів з метою успішного здійснення поставленої мети;
 - г) усі відповіді правильні.
5. *До стадій життєвого циклу управління проектом не належить:*
 - а) ініціація;
 - б) планування;
 - в) реалізація;
 - г) оцінка проекту.
6. *На стадії ініціації проекту здійснюється:*
 - а) планування та контроль;
 - б) управління ризиком;
 - в) управління командою проекту;
 - г) проектний аналіз за аспектами.

7. Основними критеріями прийняття проекту є:

- а) технічна та технологічна можливість його реалізації;
- б) довгострокова життєздатність;
- в) економічна ефективність;
- г) усі відповіді правильні.

8. Структура проекту – це:

- а) спосіб управління проектом;
- б) комплекс взаємовідносин, що пов'язує виконавців проекту між собою;
- в) сукупність взаємопов'язаних елементів і процесів проекту, які представлені з різним ступенем деталізації;
- г) правильна відповідь відсутня.

9. Який із наведених підходів не застосовується під час структуризації проекту:

- а) функціональний підхід;
- б) лінійний підхід;
- в) географічний підхід;
- г) за відповідальністю.

10. WBS – це:

- а) ієрархічна структура, побудована з метою логічного розподілу усіх робіт із виконання проекту і подана у графічному вигляді;
- б) сукупність декількох рівнів, кожний з яких формується в результаті синтезу робіт попереднього рівня;
- в) комплекс взаємовідносин, що пов'язує виконавців проекту між собою;
- г) правильна відповідь відсутня.

11. Які підходи використовуються під час застосування методу WBS:

- а) створення тільки WBS (структуризація в одному розрізі);
- б) створення WBS і OBS (у розрізі – проект і організаційні підрозділи);
- в) створення WBS і CBS (у розрізі – проект і витрати на його реалізацію);
- г) правильні відповіді а) та б).

12. Яке з перерахованих завдань не належить до процесу структуризації проекту:

- а) розподіл відповідальності за елементами проекту й визначення зв'язку робіт зі структурою організації (ресурсами);
- б) точне оцінювання необхідних витрат (коштів, часу і матеріальних ресурсів);
- в) створення єдиної бази для планування, упорядкування кошторисів і контролю за витратами;
- г) всі відповіді правильні.

13. Матриця відповідальності – це:

- а) схема, що пов'язує пакети робіт з організаціями-виконавцями (використовується для контролю відповідності розподілу ролей за цілями проекту);
- б) схема, що пов'язує ресурси з організаціями-постачальниками

(використовується для контролю за розподілом та використанням ресурсів проекту);

в) схема, що пов'язує пакети робіт з організаціями-виконавцями та організаціями-постачальниками;

г) правильна відповідь відсутня.

14. *Організаційна структура управління проектом – це:*

а) сукупність взаємозалежних органів управління проектом, що перебувають на різних рівнях системи;

б) організація взаємодії та взаємовідносин учасників інвестиційного процесу;

в) система взаємозв'язків між окремими виконавцями і групами, які працюють над проектом;

г) усі відповіді правильні.

15. *Відповідно до функціональної структури управління проектами:*

а) керівництво здійснює лінійний керівник через групу підпорядкованих йому функціональних керівників, кожний з яких керує певними підрозділами в межах доручених функцій;

б) створюються тимчасові проектні групи, які очолюють керівники проектів. Ці групи формують зі спеціалістів відповідних функціональних відділів;

в) створюється спеціальний підрозділ для вирішення конкретного завдання, а керівники проектів зосереджують свою увагу на виконанні конкретних завдань;

г) правильна відповідь відсутня.

16. *Під час вирішення проблемних завдань, пов'язаних із переорієнтуванням цілей організації чи зміною шляхів їх досягнення, найефективнішою формою управління є:*

а) матричне управління;

б) функціональне управління;

в) проектне управління;

г) дивізійне управління.

17. *Який з елементів не потрібно враховувати під час поєднання структур проекту:*

а) облік витрат;

б) описання робочих пакетів;

в) штатний розклад;

г) систему кодування.

18. *Календарне планування –це:*

а) складання й коригування термінів виконання комплексів робіт за роками та кварталами і визначення потреби у ресурсах для кожного етапу робіт;

б) складання й коригування робіт із деталізацією завдань на місяць, тиждень або добу;

в) складання й коригування розкладу виконання робіт, згідно з

яким роботи, які виконуватимуть різні організації, взаємоузгоджуються в часі з урахуванням можливостей їх забезпечення матеріально-технічними та трудовими ресурсами;

г) правильна відповідь відсутня.

19. Для аналізу економічних та фінансових можливостей проекту на стадії планування необхідно:

а) оцінити наявність ресурсів для всіх робіт;

б) оцінити вартість операцій залежно від тривалості їх виконання, і отриману інформацію використати для аналізу можливостей реалізації проекту;

в) розглянути альтернативні методи реалізації проекту;

г) правильні відповіді б) та в).

20. Сіткове планування – це:

а) одна з форм графічного відображення змісту робіт і тривалості виконання планів та довгострокових комплексів, проектних, планових, організаційних та інших видів діяльності підприємства, яка забезпечує оптимізацію на основі економіко-математичних методів та комп'ютерної техніки;

б) планування, що передбачає доведення до підрозділів і безпосередніх виконавців тематики та номенклатури робіт із підготовки виробництва, проведення необхідних розрахунків з обсягу робіт, складання графіків виконання останніх;

в) вірна відповідь а) та б);

г) правильна відповідь відсутня.

21. Сіткова (мережева) модель – це:

а) інформаційно-динамічна модель, яка відображає взаємозв'язки між технічними елементами проекту;

б) будь-які виробничі процеси чи інші дії, які призводять до досягнення певних результатів, подій;

в) кінцеві результати попередніх робіт, що є моментом завершення планової дії;

г) безліч поєднаних між собою елементів для опису технологічної залежності окремих робіт і етапів майбутніх проектів.

21. Тривалість роботи проекту визначається як:

а) сума витрат часу на виконання кожного елемента проекту;

б) відношення трудомісткості робіт проекту до середньооблікової чисельності працюючих над проектом;

в) час, протягом якого доходи від реалізації повністю покрили витрати інвесторів проекту;

г) вірна відповідь відсутня.

22. Планування проекту – це:

а) процес, який передбачає складання бюджету проекту та внесення змін до нього відповідно до потреб для досягнення поставлених цілей проекту;

- б) процес, який передбачає визначення цілей і параметрів взаємодії між роботами та учасниками проекту, розподіл ресурсів та вибір і прийняття організаційних, економічних та технологічних рішень для досягнення поставлених цілей проекту;
 - в) вибір стратегічного рішення щодо виконання проекту і розробка деталей проекту;
 - г) правильна відповідь відсутня.
23. *Процес розробки планів охоплює такі етапи проектного циклу:*
- а) створення концепції проекту;
 - б) вибір стратегічного рішення щодо виконання проекту і розробка деталей проекту;
 - в) укладання контрактів;
 - г) всі відповіді правильні.
24. *Визначте фазу управління проектами, на якій складається бізнес-план та попереднє техніко-економічне обґрунтування проекту:*
- а) доінвестиційній;
 - б) інвестиційній;
 - в) експлуатаційній;
 - г) виробничій.
25. *Визначте рівень управління проектами, на якому розробляються поточні та оперативні плани:*
- а) концептуальному;
 - б) стратегічному;
 - в) тактичному;
 - г) виробничому.
26. *За ступенем охоплення робіт плани поділяються на:*
- а) поточні та оперативні;
 - б) зведені і детальні;
 - в) короткострокові, середньострокові та довгострокові;
 - г) прості, мультиплани та мегаплани.
27. *До попереджувальних витрат, пов'язаних із забезпеченням якості, належать:*
- а) витрати на інспекційні перевірки, лабораторний та інспекційний контроль;
 - б) витрати на відбракування, ремонт;
 - в) витрати на забезпечення якості проекту, навчання персоналу;
 - г) витрати на повернення продукції, задоволення скарг споживачів, необхідні заходи у відповідь.
28. *Який із перерахованих елементів не належить до процесу управління якістю проектів:*
- а) основні положення, що передбачають узгодження інтересів замовника та команди проекту;
 - б) забезпечення якості;
 - в) контроль якості;

- г) стратегічне планування.
29. Основним положенням концепції системного управління якістю проектів є:
- а) кожен учасник проекту причетний (у межах своїх компетенцій) до якості проекту загалом;
 - б) комплексне управління якістю проекту;
 - в) відповідальність за стан якості проекту несе лабораторія підприємства;
 - г) проект є цілісною системою, якою необхідно управляти.
30. Який із перерахованих елементів не висвітлюється в програмі забезпечення якості проекту:
- а) організаційна структура, у межах якої буде реалізовуватися дана програма;
 - б) розрахунок прибутку від проекту за умов дотримання всіх стандартів якості;
 - в) перелік практичних заходів для досягнення необхідних показників якості;
 - г) повноваження осіб, які забезпечують організацію виконання визначених програмою заходів.
31. Найважливішою складовою контролю якості проекту є:
- а) контроль розробки проектної документації;
 - б) технічна інспекція;
 - в) контроль графіка постачання устаткування, конструкцій і матеріалів;
 - г) реєстрація заходів забезпечення якості.
32. Зміст проекту – це:
- а) сукупність цілей, робіт, учасників проекту;
 - б) перелік цілей, робіт і ресурсів проекту;
 - в) сукупність поставлених цілей і взаємозв'язків між ними;
 - г) предметна область, обмежена рамками оточення проекту.
33. Що з нижченаведеного не є видом організаційної структури управління проектом?:
- а) матрична;
 - б) функціональна;
 - в) стратегічна;
 - г) проектна.
34. Яка із груп процесів зазвичай потребує найбільше всього часу і ресурсів?:
- а) планування;
 - б) проектування;
 - в) інтеграція;
 - г) виконання.
35. Процеси управління проектами відрізняються від життєвого циклу проекту тим, що вони:
- а) однакові для кожного проекту;
 - б) не відносяться до методології управління проектами;

- в) відмінні для кожної галузі;
 - г) мають відношення до більшості проектів.
36. *В проектній організації члени команди проекту:*
- а) звітують кільком керівникам;
 - б) звітують функціональному керівнику;
 - в) не лояльні до проекту;
 - г) не мають постійного місця дислокації.
37. *Для того, щоб побудувати матрицю відповідальності по проекту необхідно з'єднати ієрархічну структуру робіт з:*
- а) деревом цілей;
 - б) структурою робіт проекту;
 - в) структурою затрат проекту;
 - г) організаційною структурою управління проектом.
38. *Під час реалізації процесів планування якості не використовується:*
- а) діаграма Ісакави;
 - б) діаграма Парето;
 - в) гістограма Мюллера;
 - г) карти Шухарта.
39. *Найпростішим елементом ієрархічної структури робіт є:*
- а) комплекс робіт;
 - б) операція;
 - в) пакет робіт;
 - г) задача.
40. *Усі пункти, наведені нижче, є характеристиками проекту, окрім:*
- а) тимчасовість;
 - б) визначеність початку і кінця;
 - в) взаємопов'язаність видів діяльності;
 - г) повторення кожного місяця.

МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ

1. Сутність поняття «організація». Закони організації. Закони функціонування (статичні) організації та закони розвитку (динамічні) організації.
2. Принципи організації. Етапи розвитку організації. Збереження рівноваги організації та її цілісності.
3. Організаційні теорії. Еволюція теоретичних концепцій організації. Основні моделі організацій: органічна та механістична моделі.
4. Організація як система. Системність як загальна властивість матерії. Системний підхід.
5. Будова систем. Класифікація систем. Аспекти організаційного порядку.
6. Типологія організацій. Соціальна організація і соціальна спільність. Людина як елемент соціальної системи.

7. Загальні риси соціальної організації. Організаційна діяльність. Методи управління.
8. Самоорганізація. Зовнішнє й внутрішнє середовище організації.
9. Організаційне проектування. Культура організації.
10. Цілі спільної діяльності, суб'єкт та об'єкт управління, управлінські відносини. Розвиток теорії та практики менеджменту, сучасні парадигми. Рівні та сфери менеджменту.
11. Ознаки та загальні риси організацій, їх різновиди. Закони організації, організаційні процеси. Організація як відкрита система. Внутрішнє та зовнішнє середовище організації, етапи життєвого циклу.
12. Принципи та функції менеджменту. Функція планування. Місія та цілі дерево цілей. Процес стратегічного планування.
13. Мотивація та її основні компоненти. Змістовні та процесуальні теорії мотивації.
14. Сутність, елементи та процес управлінського контролю, його різновиди. Етапи регулювання: зворотний зв'язок, оцінка виконання рішень, корегування рішень.
15. Елементи організації: обов'язки, повноваження, відповідальність. Делегування діяльності. Побудова організації, організаційне проектування.
16. Елементи організаційних структур, макро- і мікроструктури. Класифікація організаційних структур управління. Принципи та процес побудови структур управління.
17. Технологія менеджменту. Система методів: адміністративні, економічні, соціально-психологічні.
18. Сутність і складові процесу управління. Класифікація управлінських рішень, вимоги до їх якості. Етапи процесу вироблення рішень, фактори, що впливають на процес.
19. Методи та моделі приймання рішень. Ризик. Інформаційне забезпечення управління. Види комунікацій, організація комунікаційного процесу.
20. Керівництво в організації, форми влади та впливу. Теорії лідерства. Формальне та неформальне лідерство. Стилi управління. Адаптивне керівництво
21. Конфліктні ситуації: різновиди та причини виникнення. Модель і стадії розвитку конфлікту. Управлінський вплив на конфлікт.
22. Природа організаційних змін, різновиди нововведень. Управління змінами, подолання опору. Організаційний розвиток. Природа стресу та управління ним.
23. Модель сучасного менеджера, його самовдосконалення. Ролі менеджера в організації. Соціальна відповідальність у менеджменті. Етика бізнесу. Культура організації. Ефективність управління

Література

1. Діденко В.М. Менеджмент: Підручник / В.М. Діденко. – К.: Кондор, 2008. – 584 с.
2. Мартиненко М. М. Основи менеджменту : Підручник / М. М. Мартиненко. – К. : Каравела, 2008. – 496 с.
3. Менеджмент організацій: Навчальний посібник / Л.Г. Шморгун. – К. : Знання, 2010. – 452 с.
4. Менеджмент організацій: навчальний посібник / В.І. Гуменник, Ю.С. Копчак, О.С. Кондур. – К. : Знання, 2012. – 503 с.
5. Монастирський Г.Л. Теорія організацій: Навчальний посібник. / Г.Л. Монастирський. К.: Знання, 2008. – 319 с.
6. Назарчук Т.В. Менеджмент організацій : Навчальний посібник. / Т. В. Назарчук, О. М. Косіюк – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 560 с.
7. Писаревський І.М., Нохріна Л.А., Познякова О.В. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 133с.
8. Рудінська, О.В. Менеджмент. Теорія менеджменту. Організаційна поведінка. Корпоративний менеджмент : Навчальний посібник / О. В. Рудінська, С. А. Яроміч, І. О. Молоткова. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2002. – 335 с.
9. Ситник Й.С. Менеджмент організацій: Навчальний посібник / Й.С. Ситник. – Львів: «Тріада плюс», Київ «Алерта», 2008. – 456 с.

Тестові питання

1. *Які ознаки притаманні організації як системі:*
 - а) Системність
 - б) Цілісність
 - в) Єдність
 - г) Упорядкованість
 - д) Подільність
2. *За допомогою саме цих зв'язків формуються відносини, визначені для даної системи (наприклад, соціально-економічні): відносини управління, підпорядкованості, соціальні відносини тощо:*
 - а) Синергетичні зв'язки
 - б) Функціонально необхідні зв'язки
 - в) Вертикальні зв'язки
 - г) Надлишкові зв'язки
3. *Цей закон організації полягає в тому, що сума властивостей (потенціалів, енергії, якостей) організованого цілого перевищує «арифметичну» суму властивостей кожного з окремих елементів. При цьому під властивістю елемента розуміється склад параметрів, що характеризують його, їхня взаємозалежність, зміни в часі:*
 - а) Закон синергії
 - б) Закон єдності аналізу та синтезу
 - в) Закон пропорційності
 - г) Закон композиції
 - л) Закон самозбереження

- ж) Закон організованості-інформованості
 - з) Закон онтогенезу
4. Цей закон організації визначає, що кожна організація проходить у своєму розвитку такі фази життєвого циклу: становлення — розквіт — згасання:
- а) Закон синергії
 - б) Закон єдності аналізу та синтезу
 - в) Закон пропорційності
 - г) Закон композиції
 - л) Закон самозбереження
 - ж) Закон організованості-інформованості
 - з) Закон онтогенезу
5. Теорії формування організацій поділяються на такі 2 групи:
- а) Процесуальні та системні
 - б) Універсальні та ситуаційні
 - в) Системні та універсальні
6. Теорія та методи комплексного оздоровлення корпорацій, управлінського ренесансу з охопленням та реконструкцією всіх без виключення елементів, в тому числі систем людських мотивацій та стимулів – це:
- а) Концепція внутрішніх ринків
 - б) Реінжиніринг
 - в) Теорія альянсів
7. Вкажіть моделі організаційного розвитку:
- а) Модель Айдізеса;
 - б) Модель Грейнера;
 - в) Модель Блейка і Моутон;
 - г) Модель Данко.
 - д) Модель БКГ.
8. Вкажіть, як називається фаза розвитку підприємства, відзначена знаком питання:
- а) Управління бізнес-ідеєю (створення і творчість);
 - б) Управління функціями (формалізація і побудова структур);
 - в) Управління процесами (делегування і диверсифікація);
 - г) Управління мережами (координація);
 - д) Управління знаннями (синергія і співпраця).
9. Вказати, які шляхи розвитку організації можливі після етапу „зародження”:
- а) Афера;
 - б) Дитяча смертність;
 - в) Пастка для керівника;
 - г) Невдале підприємництво;
 - д) Передчасна старість.
10. Рівень автоматизації робочих місць управлінців характеризує _____ ефективність:

- а) Економічну ефективність
- б) Організаційну ефективність
- в) Соціальну ефективність
- г) Виробничу ефективність

11. Вкажіть, як називається криза розвитку підприємства, відзначена знаком питання:

- а) Криза компетенції
- б) Криза координації
- в) Криза контролю
- г) Криза бюрократії
- д) Криза синергії.

12. Як називається перший етап циклу розвитку бізнесу по Л. Данко:

- а) Творець
- б) Дурень
- в) Переможець
- г) Грабіжник
- д) Ренесанс творця

13. Оцінка рівня розробки нормативного матеріалу характеризує _____ ефективність:

- а) Економічну ефективність
- б) Організаційну ефективність
- в) Соціальну ефективність
- г) Виробничу ефективність

14. Вказати, які шляхи розвитку організації можливі після етапу „розквіт”:

- а) Афера
- б) Дитяча смертність
- в) Стабільність
- г) Невдале підприємництво
- д) Передчасна старість.

15. Ризик-менеджмент як система управління складається з двох підсистем:

- а) Керованої і керуючої
- б) Об'єкта управління та суб'єкт управління.
- в) Все вищенаведене.

16. Структура – це загальний, відносно стійкий, що змінюється в часі і просторі, спосіб організації внутрішніх зв'язків і відносин системи:

- а) Так
- б) Ні

17. Чи можна будь-яку досліджувану систему розглядати як елемент системи більш високого порядку:

- а) Так
- б) Ні

18. Цей закон організації полягає в тому, що процеси поділу, спеціалізації, диференціації, з одного боку, доповнюються протилежними процесами — з'єднання, універсалізації, інтеграції — з другого:

- а) Закон синергії
- б) Закон єдності аналізу та синтезу
- в) Закон пропорційності
- г) Закон композиції
- л) Закон самозбереження
- ж) Закон організованості-інформованості
- з) Закон онтогенезу

19. Цей закон організації свідчить, що в системі не може бути більше порядку, ніж інформації:

- а) Закон синергії
- б) Закон єдності аналізу та синтезу
- в) Закон пропорційності
- г) Закон композиції
- л) Закон самозбереження
- ж) Закон організованості-інформованості
- з) Закон онтогенезу

20. Ці теорії стверджують, що існує єдиний раціональний спосіб побудови організації:

- а) Універсальні
- б) Ситуаційні
- в) Процесуальні

21. Теорія альянсів – це теорія та методи комплексного оздоровлення корпорацій, управлінського ренесансу з охопленням та реконструкцією всіх без виключення елементів, в тому числі систем людських мотивацій та стимулів:

- а) Так
- б) Ні

22. Вказати, які шляхи розвитку організації можливі після етапу „дитинство”:

- а) Афера;
- б) Дитяча смертність;
- в) Пастка для керівника;
- г) Невдале підприємництво;
- д) Передчасна старість.

23. Рівень централізації функцій управління характеризує _____ ефективність:

- а) Економічну ефективність
- б) Організаційну ефективність
- в) Соціальну ефективність
- г) Виробничу ефективність

24. Вказати, які шляхи розвитку організації можливі після етапу „зрілість”:

- а) Афера
- б) Дитяча смертність

- в) Пастка для керівника
 - г) Невдале підприємництво
 - д) Передчасна старість
25. *Як називається третій етап циклу розвитку бізнесу по Л. Данко:*
- а) Теорія
 - б) Дурень
 - в) Переможець
 - г) Грабіжник
 - д) Ренесанс творця
26. *Рівень стабільності кадрів характеризує _____ ефективність:*
- а) Економічну ефективність
 - б) Організаційну ефективність
 - в) Соціальну ефективність
 - г) Виробничу ефективність
27. *Узгодженість роботи всіх ланок системи управління ризиком, апарату управління і фахівців відноситься до функцій:*
- а) Об'єкта управління.
 - б) Суб'єкта управління.
28. *На підставі чого формуються цілі і стратегії компанії:*
- а) Програми розвитку
 - б) Бізнес-плану
 - в) Місії
29. *Вказати, які шляхи розвитку організації можливі після етапу „давай-давай”:*
- а) Афера
 - б) Дитяча смертність
 - в) Пастка для керівника
 - г) Невдале підприємництво
 - д) Передчасна старість
30. *Оцінка перспектив розвитку соціальних інституцій характеризує _____ ефективність:*
- а) Економічну ефективність
 - б) Організаційну ефективність
 - в) Соціальну ефективність
 - г) Виробничу ефективність
31. *Рівень технічної озброєності управлінців характеризує _____ ефективність:*
- а) Економічну ефективність
 - б) Організаційну ефективність
 - в) Соціальну ефективність
 - г) Виробничу ефективність.

32. При спільних діях деяких частин елементів системи ці зв'язки забезпечують збільшення загального ефекту цих дій до величини, що перевищує суму ефектів від тих частин, що діють незалежно:

- а) Функціонально необхідні зв'язки
- б) Вертикальні зв'язки
- в) Синергетичні зв'язки
- г) Надлишкові зв'язки

33. Система – це кінцева сукупність елементів і відносин між цими ж елементами:

- а) Так
- б) Ні

34. Концепція внутрішніх ринків корпорацій характеризується перенесенням закономірностей та принципів ринкового господарювання на внутрішню діяльність корпорацій:

- а) Так
- б) Ні

35. _____ закріплює відповідальність структурних ланок (і окремих фахівців) за виконання бізнес-функцій при реалізації процесів комерційної діяльності (закупівля, виробництво, збут і ін.), а також функцій менеджменту, пов'язаних з управлінням цими процесами (планування, облік, контроль у області маркетингу, фінансів, управління персоналом і ін.)

- а) Організаційна структура
- б) Матриця функціональної відповідальності
- в) Штатний розклад

36. «Компанії об'єднуються для того щоб використовувати специфічні ринкові можливості, які не можуть бути реалізовані окремо взятими організаціями», – це твердження властиве:

- а) Концепції внутрішніх ринків
- б) Реінжинірингу
- в) Теорії альянсів

37. Розробка на перспективу змін фінансового стану об'єкта в цілому і його різних частин відноситься до функцій:

- а) Об'єкта управління
- б) Суб'єкта управління

38. Рівень автоматизації робочих місць управлінців характеризує _____ ефективність:

- а) Економічну ефективність
- б) Організаційну ефективність
- в) Соціальну ефективність
- г) Виробничу ефективність.

39. Модель «Лідерство, як повсякденний конструкт» належить таким вченим:

- а) Р. Лорд, Дж. Філліпс, Дж. Фотіс, Г. Аллігеа, К. Де Вадер
- б) Б. Калдер

- в) Дж. Пфедфер
- г) С. Грін і Т. Мітчелл
- д) Дж. Воффорд і Т. Шринівазан

40. Функціонування системи як єдиного цілого забезпечується зв'язками між її елементами. Відомі три типи зв'язків:

- а) Вертикальні, горизонтальні та перехресні зв'язки
- б) Функціонально необхідні, синергетичні та надлишкові зв'язки
- в) Горизонтальні, функціонально необхідні та синергетичні зв'язки

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ДЕРЖАВНУ АТЕСТАЦІЮ

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ АНАЛІЗ І БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ

1. Поняття інвестиційного проекту, його зміст та форми, основні етапи розробки та реалізації.
2. Бізнес-план: поняття, призначення, види і структура бізнес-плану.
3. Інвестиційні ресурси: поняття, їх класифікація, джерела формування та методи розрахунку загального обсягу інвестиційних проектів.
4. Сутність поняття «дисконтування». Класифікація норм дисконту, розрахункова формула та методи обґрунтування.
5. Поняття ефективності інвестиційних проектів, види ефективності.
6. Форми і методи фінансування інвестиційних проектів і програм.
7. Бюджет капіталовкладень: поняття, етапи процесу бюджетування та оптимізація бюджету капіталовкладень.

Література

1. Боярко І. М. Інвестиційний аналіз: навч. посібник / І. М. Боярко, Л. Л. Грищенко. – К. : КНЕУ, 2011. – 316 с.
2. Ноздріна Л. В. Управління проектами: підручник / За заг. ред. Л. В. Ноздріної / Л. В. Ноздріна, В. І. Ящук, О. І. Полотай. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 432 с.
3. Основы бизнес-анализа : учебное пособие / В. И. Бариленко, В. В. Бердников, Р. П. Булыга [и др.]; под ред. В. И. Бариленко. – М. : КНОРУС, 2016. – 272 с.
4. Руководство к Своду знаний по управлению проектами (Руководство РМВОК®) — Project Management Institute. Пятое издание. – 2013. – 614 с.
5. Технологія управління соціальними проектами : [монографія] / Т.М. Безверхнюк, А.О. Левицький, К.В. Пеклун, І.В. Руда, І.А. Сенча, Т.В. Сивак. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2014. – 351 с.
6. Управление проектами: учеб. пособие для студентов, обучающихся по специальности «Менеджмент организаций» / И.И. Мазур. – М. Изд-во «Омега-Л», 2014. – 960 с.

7. Управление проектами: фундаментальный курс: [учебник] / А. В. Алешин, В. М. Аньшин, К. А. Багратиони и др.; под ред. В. М. Аньшина, О. Н. Ильиной ; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». – М. : Изд. дом Высшей школы экономики, 2013. – 620 с.

Тестові питання

1. *Інвестиції – це...*

а) всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток або досягається соціальний ефект;

б) довгострокові вкладення капіталу у реальний сектор економіки;

в) придбання цілісних майнових комплексів.

2. *За об'єктом вкладення інвестиції поділяють на:*

а) валові та чисті;

б) реальні та фінансові;

в) приватні, колективні, державні;

г) вірної відповіді немає.

3. *Основними методами розрахунку обсягу інвестиційних ресурсів є:*

а) метод питомої капіталоємності, метод аналогів, балансовий метод;

б) метод капіталізації, метод оптимізації, метод аналогів;

в) метод аналогів, метод питомої капіталоємності;

г) вірної відповіді немає.

4. *Об'єктами інвестування є:*

а) матеріальні активи;

б) цінні папери та похідні фондові активи;

в) наукова-технічна продукція;

г) всі відповіді вірні.

5. *Визначте, яке з тверджень є вірним:*

а) Інвестори – це суб'єкти інвестиційної діяльності, які приймають рішення про вкладення власних, позикових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування;

б) Інвестори – це об'єкти інвестиційної діяльності, які приймають рішення про вкладення власних, позикових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування;

в) Інвестори – це суб'єкти інвестиційної діяльності, які приймають рішення про вкладення власних майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування;

г) Інвестори – це суб'єкти інвестиційної діяльності, які приймають рішення про вкладення позикових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування.

6. *Вартість інвестиційного ресурсу для суб'єкта господарювання –це:*

а) витрати на залучення та обслуговування ресурсу.

б) доходи від здійснення інвестицій;

- в) норма прибутковості на даний інвестиційний ресурс;
 г) сума чистого прибутку отриманого підприємством.
7. *Інвестиційні ресурси можливі у таких формах:*
- фінансові та матеріальні;
 - грошові;
 - матеріальні та нематеріальні;
 - трудові, матеріальні, нематеріальні, фінансові.
8. *Інвестиційний ринок – це:*
- фондова біржа;
 - сукупність відносин, що виникають між продавцями та споживачами інвестиційних товарів;
 - сукупність відносин, що виникають між продавцями та споживачами цінних паперів;
 - фінансовий ринок.
9. *Кон'юнктура інвестиційного ринку включає такі стадії:*
- спад, підйом, бум;
 - підйом, бум, послаблення, спад;
 - спад, підйом;
 - вірної відповіді немає.
10. *Інвестиційна вартість – це:*
- конкретна вартість об'єкту, що оцінюється, для конкретного інвестора, виходячи з його особистих цілей інвестування;
 - вартість активів за мінусом зносу, а також сум короткострокових та довгострокових зобов'язань;
 - чиста сума, що може бути виручена під час ліквідації об'єкта;
 - балансова вартість з урахуванням переоцінки активів на дату оцінки вартості.
11. *Майбутня вартість інвестованих коштів розраховується як:*
- $FV_n = PV(1 + r)^n$;
 - $PV_\infty = \frac{A}{r}$;
 - $PV = \frac{FV}{(1+r)^n}$;
 - $EAR = [1 + \frac{ARP}{n}]^n - 1$.
12. *Чим техніко-економічне обґрунтування відрізняється від бізнес-плану інвестиційного проекту?*
- обсягом виконаного дослідження ринку;
 - кількістю розрахованих показників ефективності проекту;
 - відсутністю маркетингової стратегії;
 - відсутністю аналізу ризиків;
13. *За формою власності інвестиційні проекти поділяють на:*
- державні, колективні, приватні;
 - монопроект, мультипроект, мегапроект;
 - ординарний, неординарний;
 - незалежний, альтернативний, компліментарний, проект заміщення.

14. *Бізнес-план – це...*

- а) визначений перелік документів і рекомендацій, необхідних для реалізації інвестиційної пропозиції;
- б) стандартний документ, у якому детально обґрунтовується концепція призначеного для реалізації реального інвестиційного проекту і наводяться основні його технічні, економічні, фінансові та соціальні характерні риси;
- в) сукупність різних видів діяльності, спрямованих на реалізацію інвестиційної стратегії;
- г) документ, що пов'язаний з реалізацією повного циклу інвестицій.

15. *Інвестиційна фаза передбачає:*

- а) продаж за залишковою вартістю обладнання;
- б) техніко-економічне обґрунтування проекту;
- в) закупку та встановлення обладнання;
- г) пошук потенційних інвесторів.

16. *Методики розробки бізнес-планів поділяють на:*

- а) стандартні, специфічні;
- б) державні, міжнародні, корпоративні;
- в) загальні, індивідуальні;
- г) правильної відповіді немає.

17. *У передінвестиційні фазі відбувається:*

- а) закупівля та введення в дію основного обладнання;
- б) створення постійних активів підприємства;
- в) вибір постачальників сировини та обладнання;
- г) розробка бізнес-плану інвестиційного проекту.

18. *Основна мета інвестиційного проекту?*

- а) максимізація обсягу продукції, що випускається;
- б) мінімізація витрат на споживання ресурсів;
- в) технічна ефективність проекту, що забезпечує вихід на ринок з якісною (конкурентоспроможною) продукцією;
- г) максимізація прибутку.

19. *Дисконтування – це...*

- а) процес розрахунку майбутньої вартості коштів, інвестованих сьогодні;
- б) зворотній розрахунок цінності грошей, тобто визначення того, скільки треба було б інвестувати сьогодні, щоб отримати деяку суму в майбутньому;
- в) фінансова операція, що передбачає щорічний внесок грошових коштів заради накопичення певної суми в майбутньому;
- г) приведення майбутньої вартості коштів до теперішнього періоду.

20. *Норми дисконту класифікують на:*

- а) соціальну;
- б) учасника проекту;
- в) бюджетну;
- г) комерційну)
- д) усі відповіді вірні.

21. *Внутрішня норма дохідності – це:*

- а) ставка дохідності розрахована не по компанії загалом, а лише по окремому виду її діяльності;
- б) величина обернена до чистої теперішньої вартості;
- в) ставка дисконтування, при якій чиста теперішня вартість дорівнює нулю;
- г) коефіцієнт, який дає змогу врахувати амортизацію при визначенні процентної ставки, за якою буде фінансуватися інвестиційний проект.

22. *Ефективність проекту базується на співвідношенні:*

- а) доходів і витрат;
- б) ефектів і витрат;
- в) тривалості і витрат;
- г) ефектів і тривалості проекту.

23. *Визначте, яке з тверджень є хибним:*

- а) якщо $PI > 1$, то $NPV > 0$;
- б) якщо $PI < 0$, то $IRR < 1$;
- в) якщо $NPV < 0$, то $PI < 1$;
- г) жодне визначення не хибне.

24. *Метод кумулятивного розрахунку норми дисконту передбачає включення:*

- а) норми дохідності, рівня інфляції, рівня очікуваного ризику;
- б) норми дохідності, норми амортизації, рівня інфляції;
- в) норми дохідності, рівня інфляції, кредитної ставки;
- г) кредитної ставки, норми амортизації, норми прибутку на капітал.

25. *Для очікуваної ефективності інвестиційних проектів в сучасній практиці фінансового менеджменту використовуються наступні основні показники:*

- а) чистий приведений дохід;
- б) індекс дохідності;
- в) період окупності;
- г) всі відповіді вірні.

26. *Норма дисконту – це:*

- а) очікувана норма прибутковості інвестора;
- б) рівень ризику інвестицій;
- в) очікуваний рівень витрат інвестора;
- г) немає правильної відповіді.

27. *Комерційна ефективність проекту включає:*

- а) соціальні наслідки реалізації проекту;
- б) фінансові наслідки реалізації проекту;
- в) суспільну значущість проекту;
- г) соціально-економічну ефективність проекту.

28. *Індекс дохідності завжди більший 1, якщо:*

- а) чиста приведена вартість дорівнює 0;
- б) чиста приведена вартість дорівнює більше 0;
- в) чиста приведена вартість менше 0;

г) чиста приведена вартість дорівнює 1.

29. Комерційна оцінка проекту, що реалізується за власні кошти передбачає розрахунок:

- а) грошового потоку від інвестиційної діяльності;
- б) грошового потоку від фінансової діяльності;
- в) грошового потоку від операційної діяльності;
- г) відповіді а) та в);
- д) відповіді а) та б).

30. Як розраховується термін окупності інвестиційного проекту?

- а) на основі зіставлення інвестиційних вкладень та інших витрат пов'язаних з реалізацією проекту;
- б) ділення витрат на ефект;
- в) порівнянням чистої приведеної вартості і інвестицій;
- г) правильної відповіді немає.

31. Визначте, яке з наведених нижче тверджень є правильним:

- а) індекс прибутковості враховує вартість грошей у часі, але не дає можливості порівняти різні проекти;
- б) індекс прибутковості не враховує вартість грошей у часі, але дає можливість порівняти грошові потоки;
- в) індекс прибутковості враховує вартість грошей у часі і дає можливість порівнювати проекти;
- г) усі твердження є неправильними.

32. Що таке ануїтет?

- а) послідовність грошових потоків, що оцінюється за часом здійснюється., послідовно через проміжки часу і в однакових розмірах;
- б) сума майбутніх грошових надходжень, приведених з урахуванням визначеної процентної ставки на поточний період;
- в) сума інвестованих на поточний момент коштів, в яку вони перетворюються через певний час, з урахуванням встановленої процентної ставки;
- г) сума коштів, що розраховується на основі відсотку інфляції.

33. Амортизаційні відрахування...

- а) відносять до залучених джерел фінансування;
- б) відносять до запозичених джерел фінансування;
- в) відносять до власних джерел фінансування;
- г) не є джерелом фінансування інвестицій.

34. У випадку суперечливих показників ефективності інвестиційних проектів за основу необхідно взяти показник:

- а) DPI;
- б) NPV;
- в) IRR;
- г) DPP.

35. Чистий приведений дохід – це

а) різниця між приведеної до теперішньої вартості сумою грошового потоку за період експлуатації інвестиційного об'єкта і сумою інвестованих у його реалізацію коштів.

б) сума інвестиційних коштів, які спрямовуються на реалізацію інвестиційного проекту приведена до теперішньої вартості;

в) різниця між сумою грошового потоку за період експлуатації інвестиційного об'єкта і сумою інвестованих у його реалізацію коштів.

г) сума доходів отриманих від реалізації проекту, приведених до теперішньої вартості.

36. Чиста приведена вартість позначається як:

а) NUS;

б) NRR;

в) NPV;

г) E-NPV.

37. Критерієм для визначеного оптимального строку експлуатації інвестиційного об'єкту є:

а) E-NPV;

б) NPV;

в) K-NPV;

г) $(1 + r)^n NPV$.

38. До джерел фінансування проектів відносять:

а) самофінансування;

б) кредитування;

в) акціонування;

г) компаундування ;

д) дисконтування;

е) всі відповіді вірні;

є) вірні відповіді а), б), в).

39. До залучених джерел фінансування відносять:

а) емісію акцій;

б) безкоштовно надані внески сторонніх осіб у статутний капітал;

в) безповоротне цільове державне фінансування;

г) всі відповіді вірні.

40. Метод розрахунку внутрішньої норми прибутковості (IRR):

а) внутрішній коефіцієнт окупності інвестицій (за своєю природою близький до банківської річної ставки прибутковості);

б) метод, що дозволяє знайти граничне значення коефіцієнта дисконтування, тобто коефіцієнта дисконтування, при якому $NPV=0$ (так званий перевірочний дисконт).

в) метод при якому IRR порівнюють з рівнем окупності вкладень, який вибирається в якості стандартного.

1. Сутність поняття «туристичний проект». Основні характеристики туристичного проекту. Об'єкти туристичного проектування.
2. Поняття «туристичний продукт» та «продукт туристичного проекту», їх загальні та особливі характеристики.
3. Поняття «туристичні ресурси» та «туристична інфраструктура», їх загальні та особливі характеристики. Взаємозв'язок туристичних ресурсів та туристичної інфраструктури.
4. Туристичне проектування «від ресурсів» та туристичне проектування «від потреб»: цілі, результати та можливості застосування.
5. Тур як туристичний продукт: особливості, складові, принципи та етапи проектування. Технологічна карта підготовки, реалізації та проведення туру.
6. Екскурсія як туристичний продукт: особливості, види, принципи та етапи проектування.
7. Туристські походи (маршрути підвищеної небезпеки) як туристичний продукт: особливості, складові, етапи та результати проектування.
8. Поняття «життєвий цикл туристичного продукту», основні фази/етапи життєвого циклу туристичного продукту та їх характеристики. Управління туристичним продуктом на різних фазах/етапах його життєвого циклу.

Література

1. Дунец А. Н. Проектирование и продвижение регионального туристского продукта: учебное пособие / А. Н. Дунец; Алт. гос. техн. ун-т им. И. И. Ползунова. – Барнаул : Изд-во АлтГТУ, 2014. – 163 с.
2. Качмарек, Я. Туристический продукт. Замысел. Организация. Управление: учебное пособие [Текст] / Я. Качмарек, А. Стасяк, Б. Влодарчик. – М.: Изд-во: Юнити-Дана, 2011 г. – 493 с.
3. Кусков, А. С. Туроперейтинг: учебник / А. С. Кусков, В. Л. Голубев. – М.: Изд-во: Форум, НИЦ ИНФРА-М, 2014. – 400 с.
4. Регіональний туристичний продукт: проектний підхід до забезпечення конкурентоспроможності: монографія / За заг. ред. М.М. Іжі, К.Д. Бабова, Т.М. Безверхнюк. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. – 626 с.

Тестові питання

1. *Об'єктами проектування в туризмі можуть бути:*
 - а) туристичні послуги та їх комплекси;
 - б) туристичні підприємства та їх комплекси;
 - в) туристичні території (зони, райони, центри);
 - г) всі відповіді є вірними.
2. *Основною метою туристичного проектування «від ресурсів» є:*
 - а) охорона природи та регламентація діяльності людини, заснована на раціональному використанні природних ресурсів;
 - б) створення туристичних центрів (районів, курортів, тощо);
 - в) визначення рекреаційного статусу території;
 - г) максимально повне задоволення потреб рекреантів.
3. *Основною метою туристичного проектування «від потреб» є:*

- а) охорона природи та раціональне використання природних ресурсів;
 - б) створення туристичних центрів (районів, курортів, тощо);
 - в) визначення рекреаційного статусу території;
 - г) максимально повне задоволення потреб туристів з урахуванням ресурсних можливостей території.
4. *Тур як туристичний продукт, що випускається на ринок туроператором, обов'язково містить:*
- а) затверджену програму обслуговування туристів;
 - б) спеціально розроблений туристичний маршрут;
 - в) перелік і опис додаткових туристичних послуг;
 - г) всі відповіді є вірними.
5. *Структура туру як туристичного продукту залежить від наступних факторів:*
- а) вид туризму, сезонність, категорія маршруту;
 - б) програма просування туру на ринок;
 - в) категорія та вік споживачів, мета подорожі;
 - г) відповіді а) та в) є вірними.
6. *Які із перелічених робіт не виконуються при проектуванні туру:*
- а) вибір постачальників окремих туристичних послуг та узгодження умов договорів (контрактів);
 - б) збір відгуків туристів про умови та якість обслуговування на маршруті;
 - в) розроблення програми туру та відповідного інформаційно-методичного забезпечення;
 - г) розроблення і категоризація туристичного маршруту, прив'язка маршруту до місцевості.
7. *Вартість туру визначається з урахуванням:*
- а) тарифів, за якими в рамках діючих угод партнери надають певні туристичні послуги;
 - б) встановленого відсотку прибутку туроператора;
 - в) встановлених відсотків прибутку партнерів;
 - г) відповіді а) та б) є вірними.
8. *Який із перелічених туристичних продуктів не входить до категорії «туристичний продукт – предмет»:*
- а) туристська мапа, туристський путівник;
 - б) туристське спорядження;
 - в) харчування туристів;
 - г) сувеніри.
9. *Який із перелічених туристичних продуктів не входить до категорії «туристичний продукт – послуга»:*
- а) тимчасове перебування;
 - б) мультимедіа-путівник;
 - в) екскурсія;
 - г) організація конгресу.

10. Який із перелічених туристичних продуктів не входить до категорії «туристичний продукт – подія»:
- а) екскурсія;
 - б) музичний фестиваль;
 - в) олімпійські ігри;
 - г) ярмарок.
11. Які із перелічених робіт не виконуються при проектуванні екскурсії:
- а) визначення джерел екскурсійного матеріалу, відбір літератури, складання бібліографії;
 - б) складання маршруту екскурсії, підготовка контрольного тексту екскурсії, комплектування «портфеля» екскурсовода;
 - в) розроблення іміджевих статей, рекламних проспектів тощо для просування екскурсії на ринок;
 - г) визначення методичних прийомів проведення екскурсії, техніки ведення екскурсії та складання відповідної методичної розробки.
12. Які із перелічених показників не враховуються у процесі калькуляції вартості екскурсії:
- а) оплата праці екскурсовода (гіда);
 - б) пропорційно розрахована вартість утримання екскурсійного об'єкта;
 - в) встановлений відсоток прибутку туроператора;
 - г) збори на страхування, в тому числі від нещасних випадків.
13. Які із перелічених документів є результатом проектування туристичних послуг:
- а) технологічна карта туристичного маршруту із зазначенням пунктів зупинок, ночівель, засобів розміщення і харчування, переліку екскурсій, стандартів роботи персоналу і т. ін.;
 - б) перелік основних працівників, що забезпечують надання туристичних послуг на кожному етапі туристичного маршруту, включаючи вимоги до їх освіти, кваліфікації та досвіду професійної діяльності;
 - в) інформаційний супровід (листок, брошура, мультимедіа-путівник, мобільний додаток) з повною інформацією про туристичний маршрут;
 - г) всі відповіді є вірними.
14. Які із перелічених робіт не виконуються при проектуванні туристичного походу (маршруту підвищеної небезпеки):
- а) підготовка проектів обладнання туристських притулків та стоянок на трасі туристичного походу;
 - б) розроблення іміджевих статей, рекламних проспектів тощо для просування маршруту підвищеної небезпеки на ринок;
 - в) визначення потреби у інструкторах-провідниках, вимог до їх кваліфікації, планування їх додаткової підготовки;
 - г) визначення заходів щодо забезпечення безпеки туристів на маршруті.
15. Які із перелічених документів є результатом проектування туристичного походу (маршруту підвищеної небезпеки):
- а) паспорт траси туристичного походу із зазначенням пунктів зупинок,

- ночівель, притулків, стандартів роботи персоналу і т. ін.;
- б) перелік основних працівників, що забезпечують надання туристичних послуг на кожному етапі туристичного маршруту, включаючи вимоги до їх освіти, кваліфікації та досвіду професійної діяльності;
 - в) інструкції для туристів щодо правил поведінки на маршруті, користування спорядженням, правил поведінки у надзвичайних ситуаціях);
 - г) всі відповіді є вірними.
16. *Стадія впровадження нового (ексклюзивного, інноваційного) туристичного продукту характеризується:*
- а) високим темпом збуту нового продукту, його порівняно низькою ціною і високим прибутком;
 - б) дуже низьким темпом збуту нового продукту, дуже високою ціною нового продукту і дуже незначним прибутком (відсутністю прибутку);
 - в) високою конкуренцією та значними витратами на утримання на ринку;
 - г) низькою конкуренцією та високими темпами збуту нового продукту.
17. *На стадії зростання життєвого циклу туристичного продукту оптимальними управлінськими діями є:*
- а) поступове зниження ціни туристичного продукту та збільшення частки охоплення ринку;
 - б) утримання витрат на впровадження туристичного продукту на одному рівні, або поступове їх зниження за умов зростання обсягів збуту, або поступове збільшення за умов зменшення обсягів збуту;
 - в) формування у споживачів зв'язку між туристичним продуктом і відповідною торговою маркою (фірмою-власником, виробником тощо);
 - г) всі відповіді є вірними.
18. *Яка із перелічених характеристик не відповідає поняттю «туристичний продукт»:*
- а) можливість зберігання і накопичення;
 - б) невідчутність;
 - в) комплексність;
 - г) сезонність.
19. *Спеціалізованими закладами з обслуговування туристів є:*
- а) заклади тимчасового розміщення;
 - б) кафе та ресторани;
 - в) спортивні зали/клуби;
 - г) театри та кінотеатри.
20. *Туристичними ресурсами є:*
- а) заклади громадського харчування;
 - б) заклади тимчасового розміщення;
 - в) культурні об'єкти: пам'ятки історії, археології, архітектури тощо;
 - г) транспорт.

УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНИМИ ДЕСТИНАЦІЯМИ

1. Туризм як об'єкт управління. Система і структура управління туризмом.
2. Основні терміни, поняття і типологія туристичних дестинацій.
3. Теорії життєвого циклу дестинацій.
4. Продукт дестинації. Проектування туристичних продуктів.
5. Конкурентоспроможність туристичного ринку України.
6. Ключові фактори конкурентоспроможності туристичного продукту.
7. Конкурентні стратегії туристичних підприємств.
8. Принципи управління конкурентоспроможністю туристичної дестинації.
9. Територіальний маркетинг в туристичних дестинаціях.
10. Брендинг та імідж туристичної дестинації.
11. Формування маркетингової стратегії туристичної дестинації.

Література

1. Економіка туристичного бізнесу / Л.П. Дядечко. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.
2. Закон України від 05.10.2000 р., № 2026-III «Про курорти» : за станом на 09.04.2014 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>
3. Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР «Про туризм» : за станом на 11.02 2015 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80/page>
4. Інноваційний розвиток туризму : монографія / Г.І. Михайліченко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 608 с.
5. Маркетинг. Гостеприимство. Туризм : Учебник для студентов вузов / Ф. Котлер, Дж. Боуен, Дж. Мейкенз; пер. с англ. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2016. – 1071 с.
6. Маркетинг туризма : учебное пособие / И. В. Гончарова, Т. П. Розанова, М. А. Морозов, Н. С. Морозова. – М. : Федеральное агентство по туризму, 2014. – 224 с.
7. Менеджмент туристских дестинаций : учебник / Т. В. Рассохина ; Российская международная академия туризма. – М. : Советский спорт, 2014. – 248 с.
8. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України – Режим доступу: <http://me.gov.ua/>
9. Регіональний туристичний продукт: проектний підхід до забезпечення конкурентоспроможності : монографія / За заг. ред. М.М. Іжі, К.Д. Бабова, Т.М. Безверхнюк – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2016. – 626 с.
10. Розпорядження КМУ від 16.03.2017 р. № 168-р «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року» : [Електронний ресурс]. – режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80>

11. Туризм как особый вид деятельности : учеб. пособие. / И.В. Зорин, Т.П. Каверина, В.А. Квартальнов ; под общ. ред. И.В. Зорина. – М. : КНОРУС, 2010. – 367 с.
12. Туризм як національний пріоритет : колективна монографія / за заг. ред. І. М. Писаревського. – Х. : ХНАМГ, 2010. – 284 с.
13. Управління туристичними дестинаціями : підручник / Н.В. Корж, Д.І. Басюк. – Вінниця. – «ПП ТД Едельвейс і К», 2017. – 332 с.
14. World Tourism Organization – Режим доступу: <http://www2.unwto.org/en>.

Тестові питання

1. *Відмітьте правильне ствердження (за Ф. Котлером), яке найбільш стисло відповідає визначенню «дестинація»:*
 - а) місце, що володіє якимось реальним чи уявним кордоном
 - б) мета подорожі туриста
 - в) місце, що має туристичну інфраструктуру
 - г) суб'єкт конкуренції на ринку туризму
 - д) стратегічний об'єкт підприємництва
 - е) туристичний кластер
2. *Яку з представлених дестинацій можна віднести до макродестинацій.*
 - а) Італія
 - б) Франція
 - в) США
 - г) Тайланд
 - д) Великобританія
3. *Перелічені закордонні вчені є засновниками понять про туристичні дестинації, окрім:*
 - а) Ф. Котлер
 - б) Р. Батлер
 - в) С. Портер
 - г) К. Барнард
4. *Термін «дестинація» у перекладі з англійської мови означає:*
 - а) місце призначення
 - б) місце зустрічі
 - в) місце проживання
 - г) місце ночівлі
5. *Що з переліченого нижче не відноситься до туристично-рекреаційних ресурсів:*
 - а) природні, природно-антропогенні, антропогенні
 - б) інфраструктура, технологія, законодавство
 - в) міфологічні, культура, релігія
 - г) події
6. *За якими признаками (за Т.В.Рассохіною) розрізняються типи дестинацій (проводиться типологія туристичних дестинацій), окрім:*
 - а) масштаб

- б) значимість
 - в) генезис, стадія життєвого циклу
 - г) спеціалізація
 - д) віддаленість
 - е) розмір
7. До туристичних ресурсів можуть відноситись наступні, окрім:
- а) культурно-історичні об'єкти
 - б) мінеральні води
 - в) пам'ятки природи
 - г) школи, лікарні
8. Наступні стадії присутні в життєвому циклі дестинації за Р. Батлером, окрім?
- а) розвідка
 - б) розвиток
 - в) зникнення
 - г) стагнація
 - д) укріплення
 - е) залучення
9. Які підходи були покладені до основи аналізу життєвого циклу дестинації Стенлі Плогом
- а) економічний
 - б) географічний
 - в) психографічний
 - г) матеріальний
 - д) територіальний
10. Дотримання принципів сталого розвитку туристичної дестинації це:
- а) перевага екологічної складової у розвитку дестинації
 - б) поєднання економічного, екологічного та соціального благополуччя дестинації
 - в) перевага економічного зростання
 - г) принципи сталого розвитку не застосовуються в сфері туризму
 - д) соціальні показники постають на першому місці при оцінці сталого розвитку туристичної дестинації
11. Який з видів туризму найповніше відповідає принципам сталого туризму:
- а) пригодницький та активний
 - б) сільський
 - в) екологічний
 - г) медичний та лікувально-оздоровчий
 - д) культурно-пізнавальний
12. Бренди дестинації можуть формуватися навколо зазначеного нижче, окрім:
- а) державної символіки
 - б) літературного твору
 - в) герба міста

- г) інфраструктури
 - д) архітектурної споруди
13. *Що не є функцією бренду дестинації?*
- а) забезпечення пізнаваності дестинації
 - б) підтвердження якості туристичного продукту дестинації
 - в) формування іміджу туристичної дестинації
 - г) створення франчайзингових ланцюгів виробників тур продукту
 - д) сприятливий вплив на формування корпоративної свідомості населення туристичного регіону
14. *Оберіть правильне ствердження. Стимулювання продажів – це:*
- а) вид маркетингових комунікацій
 - б) спосіб впливу на споживача шляхом надання знижок, бонусів, подарунків
 - в) інструмент реклами туристичного продукту
 - г) підвищення цін на туристичні послуги з метою максимізації доходів
15. *Туристичний кластер – це:*
- а) група підприємств туристичної індустрії, які розташовані в дестинації і пов'язані єдиною транспортною інфраструктурою
 - б) група підприємств туристичного комплексу, які беруть участь у формуванні турпродукту для єдиного сегмента споживачів
 - в) група підприємств туристичного комплексу, які уклали довгострокову угоду про співпрацю
 - г) група підприємств туристичної індустрії, що відносяться до однієї галузі міжгалузевого туристичного комплексу
16. *Стратегічне планування просування туристичної дестинації – це:*
- а) процес розробки заходів по просуванню дестинації на туристичні ринки
 - б) процес моделювання ефективного комплексу маркетингу дестинації на певний період
 - в) процес планування розвитку і розміщення підприємств туристичної індустрії дестинації
17. *Організований туристичний потік в дестинацію формується відвідувачами, окрім:*
- а) туристи прибули до дестинації за путівкою туроператора, що розташовується в дестинації
 - б) туристи самостійно приїхали до дестинації та розмістились в готелі або винайняли житло в приватному секторі
 - в) туристи відпочивають в санаторіях та інших курортно-лікувальних закладах за заздалегідь придбаними путівками
 - г) туристи приїхали групою на дводобову екскурсію
18. *Неорганізований туристичний потік формують відвідувачі дестинації, окрім тих, що:*
- а) відпочивають на турбазах, в пансіонатах
 - б) приїхали в гості до родичів

- в) відвідали DESTИНАЦІЮ проїздом на власному автомобілі
- г) приїхали з метою проведення ділових зустрічей з партнерами по бізнесу
- д) організували наметове містечко

19. Відмітьте основні показники оцінювання туристичних потоків:

- а) прибуття, ночівля, розходи відвідувачів
- б) середній час перебування туриста в DESTИНАЦІЇ, індекс Шнайдера

20. До складу територіальної рекреаційної системи не входять:

- а) природні та культурні комплекси
- б) інженерні споруди
- в) обслуговуючий персонал
- г) погода
- д) група відпочиваючих
- е) орган управління